

ZBIERKA ZÁKONOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1979

Vyhlásené: 16.07.1979 Časová verzia predpisu účinná od: 01.09.1979 do: 31.07.1991

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

72

VYHLÁŠKA

Ministerstva školstva Slovenskej socialistickej republiky

zo 7. júna 1979

o inšpekcii výchovy a vzdelávania

Ministerstvo školstva Slovenskej socialistickej republiky ustanovuje podľa § 20 zákona Slovenskej národnej rady č. 79/1978 Zb. o štátnej správe v školstve a § 37 ods. 1 zákona č. 89/1958 Zb. o výchove dorastu na povolanie v učebnom pomere (učňovský zákon):

Úlohy inšpekcie výchovy a vzdelávania

§ 1

(1) Inšpekcia výchovy a vzdelávania¹⁾ sa vykonáva:

- a) na školách a v školských zariadeniach, ktoré spravujú národné výbory,
- b) v predškolských zariadeniach zriaďovaných socialistickými organizáciami,
- c) v ústredných orgánoch, organizáciách a zariadeniach pre výchovu mládeže, ktoré zodpovedajú za prípravu mládeže na robotnícke povolania,¹⁾
- d) na školách v pôsobnosti iných ústredných orgánov,¹⁾
- e) na národných výboroch,
- f) v školských zariadeniach priamo riadených Ministerstvom školstva Slovenskej socialistickej republiky (ďalej len „ministerstvo školstva“).²⁾

(2) Inšpekcia výchovy a vzdelávania podľa tejto vyhlášky sa nevzťahuje:

- a) na vojenské školy, školy Zboru národnej bezpečnosti, školy Zboru nápravnej výchovy Slovenskej socialistickej republiky, podnikové a družstevné výchovné zariadenia a výchovné zariadenia spoločenských organizácií,
- b) na jasle,
- c) na kontrolu hospodárskeho zabezpečenia škôl a školských zariadení s výnimkou kontroly utvárania potrebných materiálno-technických podmienok pre ich účinnú prácu; nevzťahuje sa ani na kontrolu hospodárenia s prostriedkami zverenými školám a školským zariadeniam, ktorú vykonávajú podľa osobitných predpisov iné kontrolné orgány.

(3) Na školách v pôsobnosti iných ústredných orgánov [ods. 1 písm. d)] inšpekcia výchovy a vzdelávania kontroluje len uplatňovanie zásad určených ministerstvom školstva pre ideové a pedagogické riadenie škôl a vyučovanie všeobecnovzdelávacích predmetov.

§ 2

(1) Inšpekcia výchovy a vzdelávania vychádza vo svojej činnosti zo záväzného plánu hlavných úloh inšpekcie výchovy a vzdelávania určeného ministerstvom školstva,³⁾ z hlavných úloh ministerstva školstva a ďalej z požiadaviek jednotlivých orgánov štátnej správy.

(2) Úlohy inšpekcie výchovy a vzdelávania sú:

- a) kontrola úrovne, účinnosti a výsledkov výchovno-vzdelávacieho procesu vrátane výchovy mimo vyučovania organizovanej školami a školskými zariadeniami,
- b) kontrola ideovo-politickej, pedagogickej a odbornej úrovne riaditeľov a pedagogických pracovníkov, kontrola úrovne a účinnosti ideovo-politického, pedagogického a odborného riadenia škôl a školských zariadení, utvárania priaznivých kádrových a materiálno-technických podmienok pre ich účinnú prácu a účelného využívania materiálno-technických podmienok vo výchovnom a vzdelávacom procese,
- c) kontrola dodržiavania právnych predpisov a iných opatrení pre prácu škôl a školských zariadení a právnych predpisov a iných opatrení o jednotnom výkone štátnej správy v školstve na školách a v školských zariadeniach a v orgánoch štátnej správy nižšieho stupňa,
- d) odborná pedagogická pomoc riaditeľom a ostatným pedagogickým pracovníkom škôl a školských zariadení pri odstraňovaní zistených nedostatkov vo výchovno-vzdelávacom procese a jeho riadení,
- e) zovšeobecňovanie a rozširovanie pokrokových pracovných metód a dobrých skúseností z práce škôl a školských zariadení a zovšeobecňovanie poznatkov z realizácie školskej politiky,
- f) účasť na hodnotení práce riaditeľov škôl a školských zariadení a školských inšpektorov orgánov štátnej správy nižšieho stupňa, predkladanie odporúčaní na zlepšenie kádrovej situácie na školách a v školských zariadeniach, predkladanie podnetov na odmeňovanie a vyznamenávanie pedagogických pracovníkov škôl a školských zariadení a školských inšpektorov orgánov štátnej správy nižšieho stupňa, prípadne podnetov na uloženie kárneho opatrenia týmto pracovníkom,
- g) vyšetrovanie sťažností na riaditeľov škôl a školských zariadení týkajúcich sa ich riadiacej činnosti, ideovo-politického a pedagogického pôsobenia, v súčinnosti s nimi i sťažností na nedostatky v ideovo-politickom a pedagogickom pôsobení ostatných pedagogických pracovníkov a sťažností na činnosť inšpekcie výchovy a vzdelávania orgánov štátnej správy nižšieho stupňa,
- h) predkladanie informácií z inšpekčnej činnosti o úrovni a výsledkoch výchovno-vzdelávacej práce škôl a školských zariadení a o ich riadení, o nedostatkoch a vznikajúcich problémoch príslušnému orgánu národného výboru a vyššiemu orgánu štátnej správy s návrhmi na ich riešenie; upozorňovanie iných organizácií a orgánov na zistené nedostatky a problémy, na potrebu ich riešenia v pôsobnosti týchto orgánov a organizácií,
- i) spolupráca s ostatnými kontrolnými orgánmi, ktoré vykonávajú kontrolnú činnosť na školách a v školských zariadeniach a na národných výboroch.

§ 3

Členenie inšpekcie výchovy a vzdelávania

(1) Inšpekcia výchovy a vzdelávania sa člení na školskú inšpekciu a štátny dozor nad prípravou mládeže na robotnícke povolania.⁴⁾

(2) Školskú inšpekciu vykonáva ministerstvo školstva, krajské národné výbory a okresné národné výbory. Štátny dozor nad prípravou mládeže na robotnícke povolania vykonáva ministerstvo školstva a krajské národné výbory.⁴⁾

§ 4**Školská inšpekcia okresného národného výboru**

Školská inšpekcia okresného národného výboru (ďalej len „okresná školská inšpekcia“) sa vzťahuje na školy a školské zariadenia, ktoré odborne vedie okresný národný výbor, a na miestne (mestské) národné výbory. Jej obsahom sú úlohy uvedené v § 2.

§ 5**Školská inšpekcia krajského národného výboru**

(1) Školská inšpekcia krajského národného výboru (ďalej len „krajská školská inšpekcia“) sa vzťahuje na školy a školské zariadenia, ktoré odborne vedie krajský národný výbor,⁵⁾ na školy a školské zariadenia, ktoré odborne vedie okresný národný výbor, na školy v pôsobnosti iných ústredných orgánov a na národné výbory nižších stupňov. Jej obsahom sú úlohy uvedené v § 2.

(2) Na školách, ktoré odborne vedie krajský národný výbor - s výnimkou stredných zdravotníckych škôl - krajská školská inšpekcia ďalej kontroluje:

- a) organizáciu a priebeh prijímania na štúdium na stredných školách a maturitných skúšok,
- b) úroveň prevádzkovej praxe vykonávanej žiakmi škôl v organizáciách,
- c) či riaditelia škôl sledujú uplatňovanie absolventov v praxi a ako využívajú získané poznatky na zlepšovanie výchovnej a vzdelávacej práce škôl.

(3) Na úseku škôl a školských zariadení, ktoré odborne vedie okresný národný výbor, krajská školská inšpekcia metodicky usmerňuje činnosť okresnej školskej inšpekcie, poskytuje jej odbornú a metodickú pomoc, zovšeobecňuje poznatky z jej činnosti a kontroluje a hodnotí jej účinnosť. Na zabezpečenie svojich úloh vykonáva krajská školská inšpekcia na školách a v školských zariadeniach uvedených v predchádzajúcej vete v potrebnom rozsahu inšpekčnú činnosť.

(4) Na školách v pôsobnosti iných ústredných orgánov⁶⁾ krajská školská inšpekcia kontroluje:

- a) uplatňovanie a dodržiavanie zásad určených ministerstvom školstva pre ideové a pedagogické riadenie škôl,
- b) úroveň a výsledky vyučovania všeobecnovzdelávacích predmetov.

§ 6**Štátny dozor nad prípravou mládeže na robotnícke povolania krajského národného výboru**

(1) Štátny dozor nad prípravou mládeže na robotnícke povolania krajského národného výboru (ďalej len „krajský štátny dozor“) sa vzťahuje na zariadenia pre výchovu mládeže na robotnícke povolania⁷⁾ a na organizácie, ktoré zodpovedajú za prípravu mládeže na robotnícke povolania. Jeho obsahom sú úlohy uvedené v § 2.

(2) Krajský štátny dozor ďalej kontroluje:

- a) plnenie plánu prijímania žiakov a učňov a uzavieranie učebných zmlúv,
- b) organizáciu a priebeh prijímania na štúdium, záverečných učňovských skúšok a maturitných skúšok,
- c) či sa žiaci a učni zamestnávajú iba prácami v súlade s učebnými plánmi a učebnými osnovami, či pracovné a životné podmienky žiakov a učňov priaznivo ovplyvňujú ich všestranný rozvoj a či sa dodržiava organizácia školského roku,
- d) účelné rozmiestňovanie a hospodárne využívanie zariadení pre výchovu mládeže na robotnícke povolania v súlade s výchovno-vzdelávacími cieľmi.

§ 7**Školská inšpekcia ministerstva školstva**

(1) Školská inšpekcia ministerstva školstva (ďalej len „ústredná školská inšpekcia“) sa vzťahuje na školy a školské zariadenia, ktoré odborne vedú národné výbory,⁸⁾ na národné výbory, na školské zariadenia priamo riadené ministerstvom školstva a na školy v pôsobnosti iných ústredných orgánov. Jej obsahom sú úlohy uvedené v § 2 a § 5 ods. 2 a 4.

(2) Ústredná školská inšpekcia metodicky usmerňuje činnosť školskej inšpekcie národných výborov, poskytuje jej odbornú a metodickú pomoc, zovšeobecňuje poznatky z jej činnosti, kontroluje a hodnotí jej účinnosť. Na zabezpečenie svojich úloh vykonáva ústredná školská inšpekcia v potrebnom rozsahu inšpekčnú činnosť na školách a v školských zariadeniach, ktoré odborne vedú národné výbory.

§ 8**Štátny dozor nad prípravou mládeže na robotnícke povolania ministerstva školstva**

(1) Štátny dozor nad prípravou mládeže na robotnícke povolania ministerstva školstva (ďalej len „ústredný štátny dozor“) sa vzťahuje na ústredné orgány, organizácie a zariadenia pre výchovu mládeže, ktoré zodpovedajú za prípravu mládeže na robotnícke povolania. Jeho obsahom sú úlohy uvedené v § 2 a § 6 ods. 2.

(2) Ústredný štátny dozor metodicky usmerňuje činnosť krajského štátneho dozoru, poskytuje mu odbornú a metodickú pomoc, zovšeobecňuje poznatky z jeho činnosti, kontroluje a hodnotí jeho účinnosť. Na zabezpečenie svojich úloh vykonáva ústredný štátny dozor v potrebnom rozsahu inšpekčnú činnosť v zariadeniach pre výchovu mládeže na robotnícke povolania.

(3) Ústredný štátny dozor kontroluje dodržiavanie zásad pre riadenie prípravy mládeže na robotnícke povolania a zásad pre vykonávanie rezortného dozoru nad prípravou mládeže na robotnícke povolania v ústredných orgánoch a na generálnych riaditeľstvách výrobných hospodárskych jednotiek, prípadne v orgánoch, ktoré plnia obdobnú funkciu.

§ 9**Práva a povinnosti školských inšpektorov**

(1) Školskí inšpektori majú tieto práva a povinnosti:

- a) v súlade so zásadami na zabezpečenie kontroly v národnom hospodárstve a v štátnej správe⁹⁾ vykonávať plánovite, sústavne a hospodárne komplexné, tematické a následné inšpekcie na školách, v školských zariadeniach a ostatných organizáciách a kontrolovať úroveň ideovo-politickej, pedagogickej, odbornej a metodickej práce riaditeľov a ďalších pedagogických pracovníkov,
- b) vykonávať previerky vedomostí a zručností žiakov a učňov s cieľom zistiť, či ich úroveň zodpovedá ustanoveným požiadavkám a klasifikácii,
- c) získavať od pracovníkov kontrolovaných organizácií a od príslušných orgánov, ktoré riadia tieto organizácie, informácie potrebné na vykonávanie inšpekcie,
- d) ukladať riaditeľom, prípadne ďalším pracovníkom škôl a školských zariadení záväzné pokyny týkajúce sa obsahu a organizácie výchovno-vzdelávacieho procesu,¹⁰⁾
- e) preverovať prácu školských inšpektorov orgánov štátnej správy nižšieho stupňa, inštruovať a metodicky usmerňovať ich činnosť,

- f) dočasne zastaviť výkon nezákonného alebo pedagogicky nesprávneho opatrenia učiteľa, riaditeľa školy alebo školského zariadenia alebo školského inšpektora orgánu štátnej správy nižšieho stupňa a informovať o tom orgán príslušný na vykonanie nápravy,¹⁰⁾
- g) vyšetrovať pridelené sťažnosti a využívať ich obsah a podnety pracujúcich pri inšpekcii,
- h) spracúvať z inšpekcií zápisnice, správy a záznamy; prerokúvať výsledky inšpekcií s príslušnými vedúcimi pracovníkmi a vyžadovať od nich prijatie opatrení na odstránenie zistených nedostatkov, prípadne podanie správy o plnení týchto opatrení, i) zisťovať účinnosť opatrení usmerňujúcich činnosť škôl a školských zariadení a včas upozorňovať na vznikajúce nedostatky a problémy,
- j) podporovať v súčinnosti s príslušnými odborovými orgánmi a organizáciami rozvoj iniciatívy a aktivity školských pracovníkov,
- k) podieľať sa na vyhľadávaní pedagogických pracovníkov vhodných na vedúce funkcie.

(2) Na posúdenie špecifických otázok pri výkone inšpekčnej činnosti môže školský inšpektor prizvať poradcov vybraných z radov skúsených pedagogických pracovníkov alebo odborníkov z praxe.

§ 10

Povinnosti organizácií, v ktorých sa vykonáva inšpekcia výchovy a vzdelávania

Organizácie sú povinné:

- a) umožňovať školským inšpektorom vstup do svojich objektov a poskytovať im všetky informácie potrebné na plnenie úloh inšpekcie výchovy a vzdelávania vrátane informácií o plnení prijatých opatrení na odstránenie zistených nedostatkov,
- b) rozhodovať bez prietahov o opatreniach, ktoré navrhuje inšpekcia, a prijaté opatrenia realizovať,
- c) odstraňovať bez prietahov inšpekciou zistené nedostatky, ktorými bol porušený zákon, iné všeobecné záväzné právne predpisy alebo smernice, pokyny a opatrenia.

§ 11

Rezortný dozor nad prípravou mládeže na robotnícke povolania

Rezortný dozor nad prípravou mládeže na robotnícke povolania sa spravuje zásadami, ktoré tvoria prílohu tejto vyhlášky.

§ 12

Zrušovacie ustanovenie

Zrušujú sa:

1. vyhláška Ministerstva školstva a kultúry č. 36/1959 Ú. v. (Ú. 1.) o štátnom dozore nad výchovou učňov,
2. smernice pre vykonávanie štátneho dozoru nad výchovou učňov, uverejnené v čiastke 11/1959 Ú. v. (Ú. 1.),
3. smernice Povereníctva školstva a kultúry z 15. VI. 1959 č. 16 192/1959-PAM o obsadzovaní miest okresných a krajských inšpektorov konkurzom (Zvesti PŠK 1959, zošit 13-14 a Zbierka smerníc pre národné výbory 1959 por. č. 64),
4. smernice Ministerstva školstva a kultúry z 31. augusta 1961 č. 41 408/61-I/1 o školskom dozore (Vestník MŠK 1961, str. 334) v znení smerníc z 25. januára 1962 č. 56 607/61-IX (Vestník MŠK 1962, str. 61),
5. úprava Ministerstva školstva Slovenskej socialistickej republiky z 24. februára 1975 č. 2339/1975-A/ÚI, ktorou sa vydávajú dočasné zásady školského dozoru (Zvesti MŠ a MK SSR 1975, str. 28).

§ 13
Účinnosť

Táto vyhláška nadobúda účinnosť 1. septembrom 1979.

Minister: Prof. Ing. Buša CSc. v. r.

**Príloha vyhlášky č. 72
1979 Zb.****Zásady pre vykonávanie rezortného dozoru nad prípravou mládeže na robotnícke povolania****Čl. 1**

Rezortný dozor nad prípravou mládeže na robotnícke povolania (ďalej len „rezortný dozor“) vykonávajú ústredné orgány, a pokiaľ ide o výchovu učňov pre miestne hospodárstvo, krajské národné výbory,¹¹⁾ a to najmä v stredných odborných učilištiach a strediskách praktického vyučovania; v odborných učilištiach, učňovských strediskách a na pracoviskách mladistvých v pracovnom pomere vykonávajú rezortný dozor i generálne riaditeľstvá výrobných hospodárskych jednotiek alebo orgány, ktoré plnia obdobnú funkciu. Orgány uvedené v predchádzajúcej vete vykonávajú rezortný dozor svojimi pracovníkmi ustanovenými pre výkon rezortného dozoru.

Čl. 2

(1) Hlavnou úlohou rezortného dozoru je kontrolovať:

- a) stav a úroveň prípravy mládeže na robotnícke povolania a výsledky ideovo-politickej a výchovno-vzdelávacej činnosti v stredných odborných učilištiach, odborných učilištiach, strediskách praktického vyučovania, učňovských strediskách a na pracoviskách mladistvých, ktorí po skončení povinnej školskej dochádzky nastúpili priamo do pracovného pomeru,
- b) ako orgány, organizácie a zariadenia pre výchovu mládeže, ktoré zodpovedajú za prípravu mládeže na robotnícke povolania, dodržiavajú a plnia úlohy vyplývajúce zo všeobecne záväzných právnych predpisov a z iných pokynov a opatrení v tejto oblasti, najmä úlohy vyplývajúce z predpisov o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a predpisov o finančnom a hmotnom zabezpečení žiakov a učňov,
- c) ako sa zriaďujú, organizujú, kádrove zabezpečujú a materiálne vybavujú stredné odborné učilištia, odborné učilištia, strediská praktického vyučovania, učňovské strediská a iné pracoviská, v ktorých sa pripravuje mládež na robotnícke povolania,
- d) metódy nábora mládeže na robotnícke povolania, plnenie plánu prijímania mládeže do prípravy na robotnícke povolania, dodržiavanie právnych predpisov upravujúcich uzavieranie učebných zmlúv, prípadne pracovných zmlúv mladistvých, a pracovného zaradenia vyučených po ukončení učebného pomeru podľa získanej kvalifikácie,
- e) ako sa plnia učebné plány a učebné osnovy, či sa dodržiava časový rozvrh praktickej prípravy, odborného výcviku a teoretického vyučovania, či je podľa učebných osnov zabezpečené dostatočné množstvo vhodnej práce pre praktickú prípravu alebo odborný výcvik, či stroje, nástroje, zariadenia, pomôcky, pracovné miesta a pracovné prostriedky vyhovujú požiadavkám bezpečnosti a hygieny práce a úroveň stravovania a ubytovania mladistvých.

(2) Na posúdenie špecifických otázok pri vykonávaní dozoru môže rezortný dozor prizvať poradcov vybraných z radov skúsených pedagogických pracovníkov zariadení pre výchovu mládeže na robotnícke povolania.

(3) Rezortný dozor vyhodnocuje závery a výsledky svojich zistení a navrhuje príslušným orgánom a organizáciám opatrenia smerujúce k zlepšeniu prípravy mládeže na robotnícke povolania.

(4) Rezortný dozor v spolupráci so štátnym dozorom zabezpečuje pre pracovníkov vykonávajúcich rezortný dozor metodické inštruktáže a výmenu skúseností tak, aby sa zabezpečil jednotný postup pri vykonávaní rezortného dozoru.

Čl. 3

Pracovníci rezortného dozoru sú oprávnení navrhovať vedúcemu orgánu alebo organizácie, ktorý zodpovedá za prípravu mládeže na robotnícke povolania:

- a) opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov,
- b) pochvaly, odmeny alebo iné ocenenia pracovníkom, ktorí dosahujú v príprave mládeže na robotnícke povolania mimoriadne dobré výsledky,
- c) uloženie kárneho opatrenia pracovníkom, ktorí porušili svoje povinnosti.

Čl. 4

Podľa týchto zásad vypracujú ústredné orgány, ktoré zodpovedajú za prípravu mládeže na robotnícke povolania, vlastné opatrenia pre vykonávanie rezortného dozoru.

- 1) § 16 zákona Slovenskej národnej rady č. 79/1978 Zb. o štátnej správe v školstve.
- 2) § 14 ods. 2 písm. h) zákona Slovenskej národnej rady č. 79/1978 Zb.
- 3) § 20 zákona Slovenskej národnej rady č. 79/1978 Zb.
- 4) § 17 zákona Slovenskej národnej rady č. 79/1978 Zb.
- 5) § 12 zákona Slovenskej národnej rady č. 79/1978 Zb.
- 6) § 57 ods. 2 zákona č. 20/1966 Zb. o starostlivosti o zdravie ľudu.
- 7) Stredné odborné učilištia s výnimkou stredných odborných učilišť, ktoré poskytujú len teoretickú prípravu, odborné učilištia, učňovské strediská a strediská praktického vyučovania.
- 8) § 7 ods. 3 a § 12 zákona Slovenskej národnej rady č. 79/1978 Zb.
- 9) Zásady č. 77/1975 Zb. zabezpečenia kontroly v národnom hospodárstve a v štátnej správe Slovenskej socialistickej republiky schválené uznesením vlády Slovenskej socialistickej republiky z 11. júna 1975 č. 175.
- 10) § 19 zákona Slovenskej národnej rady č. 79/1978 Zb.
- 11) § 30 ods. 3 zákona č. 89/1958 Zb. o výchove dorastu na povolanie v učebnom pomere (učňovský zákon).

